

Райна Кабаиванска е сред най-значимите сопранови гласове през втората половина на XX век. Кавалер на Ордена на Италия, пет пъти най-популярна личност на Ботуша, два пъти музикант на годината и пр. Родена в Бургас на 15 декември 1934 в семейството на ветеринарен лекар - университетски преподавател, и на учителка по физика, тя от малка започва да свири на пиано и да пее в хор „Бодра смяна“. Завършва оперно пеене и пиано в държавната консерватория „Панчо Владигеров“. През 1958 пече стипендия за специализация и заминава за Италия. Бележи грандиозни успехи на световните музикални сцени. Звезда е на нюйоркския „Метрополитън“, Виенската опера, Арена ди Верона, Большой театър, Ковънт Гардън, Карнеги хол. Живее в Модена, където преди десетина години основава заедно с Лучано Павароти и Мифела Френи Музикална академия. Голяма част от приходите от концертите си Райна Кабаиванска дарява за стипендии за млади музикални таланти. Талантливата българка основава и фонд с нейното име, който отпуска стипендии за млади български таланти.

нете в София?

- Както винаги, ако издържа физически, ще дойда пак през септември в България. Ще представим концерта си в Националната опера, вече определихме и датата. Сега в Модена имам четирима стипендианти, но те не са българи. Обаче непрекъснато съм във връзка с българските си ученици.

- Признавали сте преди време, че „осиновявате“ вашите възпитаници. Заслужават ли те вашите грижи? Младите хора проявяват ли интерес към това изкуство, което по-трудно влиза в крак с XXI век?

- Да, много мъчно. Защото трябва да се върши това още в детството. А пък училището не дава голяма база. Ако си расъл в музикално семейство, ако родителите имат музикални навици, тогава може да добиеш вкус към музиката. Но училището е направо отсъстващо в този смисъл. Инак времената се промениха, операта не е толкова важно явление в културния живот. И моята битка е да върна стойността ѝ.

- Оперният театър в Модена носи името на вашия голям приятел Лучано Павароти, вие бяхте избрана да изпеете Аве Мария на поклонението му, после участвахте в организационния комитет за чествания, посветени на него. Ще има ли още конкурси на името на Павароти в Италия?

- Конкурсът стана първата година след смъртта му. Вече не се прави, защото разноските също са големи. Но ние всяка година на 6 септември - в деня на смъртта на Лучано, правим винаги внушителен концерт с оркестър, с млади хора, които учат музика в Модена. И тази година той беше на централния площад под катедралата от XII век с прочутата кула Торе Чилика. Една от най-древните - богатство на Европейския съюз.

- Павароти правеше концерти пред огромна публика, събират ли се неговите почитатели на изявите, които му се посвещават сега?

- Разбира се. Хиляди, хиляди души. А снощи на „Бохеми“ на Софийската национална опера за първи път целият театър беше пълен. Салонът побира около 900 души и имаше опашки за билети. Така че можеше да се направят 3 или 4 спектакъла. Трябваше по-оптимистично да се предвиди гастролът, но знаете, че за това е необходим опит. Вече го имаме.

- Обикновено програмата ви е запълнена за година напред. Говорите за учениците ви, а не споменавате нищо за ваши участия...

- Личните ми планове! Аз сега следя моите ученици от всякакви националности, те пеят по целия свят. През януари например ходих два пъти в Миланската скала, защото дебютираха в големи и важни роли две от възпитаничките ми, италианки. Други две мои ученички пъха блестящо на италианска сцена - едната в опера на Рихард Щраус, другата - японка, беше чудесна като Чо-чо-сан в „Мадам Бътърфлай“. Те имат нужда непрекъснато от контрол и от съвети. □

- Как кризата променя проcutия по света оперен театър в Модена?

- Средствата са много малко, така че се намалява и продукцията. Смятам, че тази година те правят само четири опери по два спектакъла всяка, което означава 8 спектакъла за годината. Но организират и много концерти, които не са толкова скъпи.

- Неотдавна френският културен министър Фредерик Митеран ви присъди званието „Командор на Ордена на Френската република за изкуства и литература“. Казахте по този повод в интервю, че ви е поразил с познанията си за вашата кариера“. Какво всъщност най-много ви изненада?

- Той дойде в Рим лично да ми връчи отличието. Това е най-голямата, най-високата френска титла, присъжда се за успехи в изкуството и литературата. Аз не си спомням точно къде и какво съм пяла през годините. Защото съм пяла страшно много неща. А той ми напомни мои роли на сцената на Гранд опера в Париж. Много ерудиран човек, той - знаете - е племенник на големия Митеран.

- Подготвяте ли вече следващия майсторски клас за Нов български университет? Кога смятате, че ще пристиг-